

מאמרי הזוה"ק

ח"ג קעו ע"א

וַיִּקַּח קִרַּח בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי וְגו'. רַבִּי אֲבָא פִתַּח (תהלים
 יט) תִּנְחַמְדִּים מוֹדֵב וּמְפֹז רַב וּמִתּוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנוֹפֵת
 צוּפִים. כִּמָּה עֲלָיִן פִּתְנָמִי אוֹרֵייתָא נְעִלִים וְעִלְיוֹנִים דְּבְרֵי תוֹרָה דְּאֲצִילוֹת,
 כִּמָּה יְקִירִין אֲנוּן, תְּאִיבִין אֲנוּן לְעִילָא כִּמָּה יְקָרִים הֵם דְּבְרֵי תוֹרָה דְּבְרִיאָה
 שֵׁשׁ שֵׁם ש"י עוֹלְמוֹת בְּכֹסֶא גִימ' יְקָר, וְנַחֲמָדִים הֵם לְמַעְלָה בְּסוּד תוֹרָה דִּיצִירָה, תְּאִיבִין
 אֲנוּן לְכָלָא. נַחֲמָדִים הֵם לְכָל מַצַּד הָעֲשִׂיָּה [א].

אוֹרֵייתָא אִיהִי חֵילָא דִּימִינָא, הַתּוֹרָה הִיא כַּח הַיָּמִין שֶׁהוּא בַּחֲסֵד כִּמָּה
 דָּאֵת אָמַר כִּמּוֹ שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים ל) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ
 מִימִינוֹ שֶׁל הַקֶּב"ה שֶׁהוּא הַחֲסֵד, נִתְּנָה הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת אֵשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְשִׁמְאָלָא
 אֲתַבְּלִיל בִּימִינָא וְהַשְׁמָאֵל שֶׁשֵּׁם הַגְּבוּרָה נִכְלָל בִּימִין ע"י הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּתַפְאֶרֶת,
 מֵאֵן דְּעֵבִיד יְמִינָא שְׁמָאֵלָא, וְשִׁמְאָלָא יְמִינָא, מִי שְׁעוֹשָׂה הַיָּמִין שֶׁהוּא

עיונים והארות

[א] הרמ"ק כותב - עילאין יקירין תאיבין לשון רבים
 דבריאה זוכים לש"י עולמות תאיבין בת"ת ומלכות.

חסד ורחמים – שמאל מידת הדין, ושמאל שהיא גבורה – ימין, כלומר שהשמאל ינהיג את העולם
הָא אִיהוּ בְּאִילוֹ חָרִיב עֲלָמָא הרי הוא כאלו החריב את העולם כי הוא מתנהג
 מצד הגבורה.

תָּא חַוִּי, אַהֲרֹן יִמִּינָא. לִיּוֹאֵי שְׁמַאלָא בא וראה, אהרן הוא צד ימין שבחסד
 והלויים הם מצד השמאל בגבורה, **קִרַּח בְּעֵי לְמַעְבַּד חֲלוּפָא דִּימִינָא**
לְשְׁמַאלָא, בְּגִין כִּדְ אֶתְעַנֵּשׁ קרח שהוא לוי רצה לעשות חילוף הימין לשמאל,
 כי רצה ליקח את הכהונה ללויים שהם בשמאל, ורצה להנהיג את העולם בשמאל לבד שהוא
 מידת הגבורה ע"י המלכות, ובשביל זה נענש. **וְלֹא עוֹד אֵלָא דְּאֶשְׁתַּבַּח בֵּיהּ**
לִישָׁנָא בִּישָׁא, וְאֶתְעַנֵּשׁ בְּכָלָא ולא עוד אלא שנמצא בו שדיבר לשון הרע על
 משה ואהרן שאמר להם מדוע תתנשאו על קהל ה', ונענש בכל שירד חיים שאולה לגיהנם.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שְׁמַאלָא אֶתְבְּלִיל תְּדִיר בִּימִינָא רבי יהודה אמר,
 קרח לא רצה להחליף את הימין בשמאל, אלא השמאל תמיד בדרך כלל בכלל בימין ע"י
 התפארת כדי להתמתק, **קִרַּח בְּעָא לְאַחֲלָפָא תְּקוּנָא דְּלְעִילָא וְתִתָּא**
 קרח רצה להחליף את התיקון של מעלה ושל מטה, כלומר רצה להפריד את השמאל מהימין
 לגמרי, דהיינו שיהיה הימין לעצמו והשמאל לעצמו ולא יהא שלום ביניהם, ואדרבה רצה שרק
 השמאל ישלוט בעולם. וזה היפך ההנהגה שאפי' בין המלאכים מיכאל וגבריאל יש שלום וכן
 ביסודות אש ומים מורכבים יחד, ונמצא שקרח רצה לעקור את כל ההנהגה כולה, **בְּגִין כִּדְ**
אַתְאֲבִיד מְעִילָא וְתִתָּא ובשביל כך נאבד מכל העולמות מלמעלה ומלמטה ואין לו
 מעמד אלא בגיהנם – יסוד האש בלבד.

וַיִּקַּח קֶרַח, מֵאֵי וַיִּקַּח ושואל, מה לקח. ומשיב **נָסִיב עֵיטָא בִּישָׁא**
לְגִנְרֵמִיה לקח עצה רעה לעצמו ולא פירש מה לקח, **כָּל דְּרָדָף בָּתָר**
דְּלֹאוּ דִּילִיה, אִיהוּ עָרִיק מִבְּמִיה [ב] מי שרודף אחר דבר שאינו שלו הוא
 בורח ממנו, כלומר לא יקח כלום אפי' ממה שהיה בידו נשאר קרח. **וְלֹא עוֹד, אֵלָא**
מֵה דְאִית בִּיה אֶתְאֲבִיד מֵנִיה ולא עוד אלא גם מה שיש לו נאבד ממנו. **קֶרַח**
רְדִיף בָּתָר דְּלֹאוּ דִּילִיה, דִּילִיה אָבִיד, וְאֶחָרָא לָא רָוּחַ קרח רדף
 אחרי הכהונה שאינה שלו, גם הלויה שהיא חלקו אבדה ממנו ואת הכהונה שרצה לא הרויח.

קֶרַח אָוִיל בְּמַחְלֻקָתָא קרח הלך במחלוקת שלקח המחלוקת לעצמו להשתמש בה
 להשיג הכהונה. **מֵאֵי מַחְלֻקָתָא. פְּלוּגְתָּא** מה פי' מילת מחלוקת קטטה
 חלוקה ופרוד. **פְּלוּגְתָּא דְּלֵעִילָא וְתִתָּא** חלוקה ופרוד למעלה ולמטה. **וּמֵאֵן**
דְּבַעֵי לְאַפְלָגָא תְּקוּנָא דְּעֵלְמָא, יִתְאֲבִיד מִכְּלָהוּ עֲלִמִין ומי שרוצה
 לחלק ולפלג את תיקון העולם הוא יהיה נאבד מכל העולמות. **מַחְלֻקָתָא, פְּלוּגְתָּא**
דְּשָׁלוּם. וּמֵאֵן דְּפָלִיג עַל שָׁלוּם, פָּלִיג עַל שְׁמָא (דף קע"ו ע"ב) **קְדִישָׁא,**
בְּגִין דְּשְׁמָא קְדִישָׁא, שָׁלוּם אֶקְרִי מחלוקת עושה פירוד בשלום. ומי שהוא נגד
 מידת השלום הוא חולק על השם הקדוש, היות ששמו של הקב"ה נקרא שלום.

עיונים והארות

כסף וכו' אבל הכבוד - הרי כל הרודף אחריו, הוא
 בורח ממנו וא"כ אם ראית שאדם זכה לזה, מוכרח
 שה' נתן לו, ולא שהוא רדף אחריו.

[ב] כמו שאמרו רבותינו על הכבוד וכו' ומסביר מו"ר
 הרב יהודה צדקא צוק"ל על הפסוק חן וכבוד יתן ה'
 ושואל וכי רק חן וכבוד יתן ה' הרי הכל נותן ה'. כל
 דבר חוץ מכבוד וחוץ, אדם שרוצה יכול להשיג, יתן

תָּא חַיִּי, לִית עֲלֵמָא קָאִים אֱלָא עַל שְׁלוֹם בַּא וְרָאָה, אִין הָעוֹלָם עוֹמֵד

ומתקיים אֱלָא עַל הַשְּׁלוֹם. דהיינו, הָעוֹלָם הוּא הַשְּׁכִינָה וְהַשְּׁלוֹם הוּא הַיְסוּד. ופִּירוּשׁוֹ,

כַּד בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא עֲלֵמָא, לָא יָכִיל לְאַתְקִימָא, עַד

דְּאַתָּא וְשָׂרָא עֲלִייהוּ שְׁלוֹם כַּאֲשֶׁר בְּרָא הַקב"ה אֶת הָעוֹלָם לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַתְקִיִּים

עַד שֶׁהֵבִיא וְהִשְׁרָה עֲלֵיהֶם אֶת הַשְּׁלוֹם. וּמֵאִי הוּא, שְׁבֹתָ, דְּאִיהוּ שְׁלֵמָא

דְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי, וּבְדִין אֲתִקְיִים עֲלֵמָא וּמִי הוּא הַשְּׁלוֹם, יוֹם הַשְּׁבֹתָ שֶׁהוּא

מִידַת הַיְסוּד שֶׁהוּא עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּעֲלִיוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים וְאִזּוּ מִתְקִיִּים הָעוֹלָם. וּמֵאֵן דְּפֻלִּיג

עֲלֵיהּ, יִתְאַבִּיד מֵעֲלֵמָא וּמִי שְׁחוּלָק עֲלֵיו עַל הַשְּׁלוֹם עַל הַשְּׁבֹתָ יֵהָא נֹאבֵד מִהָעוֹלָם.

צִלְפַּחַד פֻּלִּיג עַל שְׁבֹתָ, דְּהָיָה מְקוֹשֵׁשׁ עֲצִים. וּמֵאֵן אֲנֹן

עֲצִים, אֲנֹן אֵילָנִין אֲחֶרְנִין בְּדִאֲמָרָן צִלְפַּחַד חִלַּק עַל הַשְּׁבֹתָ

שֶׁהִיָּה מְקוֹשֵׁשׁ עֲצִים בְּיוֹם הַשְּׁבֹתָ. וְשׂוֹאֵל, וּמָה הִיא בַּחֲנִינָת הָעֲצִים הָאֵלֶּה, וּמִתְרַץ אֱלֹהִים הֵם אֵילָנוֹת

אַחֲרִים בַּחֲנִינָת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע מ"ט טוֹב וּס"מ רַע כְּדִפְרִשְׁנוּ. וְאַנֹּן מְלִין (ס"א אֵילָנִין)

דְּחוּל, וְחוּל בְּקִדְשָׁא לָא שְׂרִיָּא, וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁהֵם

בַּחֲנִינָת מ"ט וּס"מ, שֶׁהֵם בַּח' חוּל שְׁשׁוּלְטִים בַּחוּל וְעַל יָדָם מִתְנַהֵג הָעוֹלָם בַּחוּל, וְחוּל בְּקוּדֵשׁ

שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת שְׁבֹתָ לֹא שׁוֹרָה בְּקוּדֵשׁ (מִיָּלִי דְּחוּל בְּשְׁבֹתָ אָסִיר וְדָאִי). מִכָּאֵן לּוֹמְדִים שֶׁאֲסוּר לְדַבֵּר

דְּבָרֵי חוּל בַּשְּׁבֹתָ, א"כ צִלְפַּחַד עַל שְׁלֵמָא דְּעֲלֵמָא שֶׁהִפְרִיד וְחִלַּק עַל הַשְּׁלוֹם

שֶׁל הָעוֹלָם, לִכֵּן מֵת וְנֹאבֵד מִן הָעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּתִיב (תהלים קיט) שָׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְגו' ואין למו מכשול. אוֹרֵייתָא הוּא שָׁלוֹם התורה היא מידת השלום, דְּכִתִּיב, שכתוב על התורה (משלי ג) וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם. וְקָרַח אָתָּא לְאַפְנָמָא שָׁלוֹם דְּלַעֲיָלָא וְתַתָּא וקרח שחלק על התורה בא לפגום בשלום שבעליונים ובתחתונים, בְּגִין כֹּךְ אֶתְעַנֵּיִשׁ הוּא מַעֲיָלָא וְתַתָּא ובשביל כך נענש מלמעלה מן השמים, ומלמטה שבלעה אותו האדמה וכו'.

וַיִּדְבֹּר אֶל קָרַח וְאֶל כָּל עַדְתּוֹ לֵאמֹר

בִּקֵּר וַיִּזְדַּע יְהוָה אֶת אֲשֶׁר לוֹ. אֲמַאי בִּקֵּר ושואל, מדוע דחה זה למחר בבוקר, וְאֲמַאי קָדוּשׁ וְלֹא טָהוֹר ועוד מדוע אמר ואת הקדוש והקריב אליו ולא אמר את הטהור. אֵלָא אֲנֹנִן מִסְטָרָא דְטָהוֹר קָא אֶתְיִין, וְקָדוּשׁ כְּהֵנָּא אלה הלויים באים מצד הטהור, כי הגבורה מטהרת ומלבנת, והצד של הקדוש הוא הכהן כי מקבלים שפע מהחכמה הנקראת קודש, כי שרשם בחסד. אֲמַר מִשֶּׁה, בִּקֵּר, דְּכִדְרִין כְּתָרָא דְכְּהֵנָּא אֶתְעַר בְּעַלְמָא אמר משה לאנשי קרח, מחר בבוקר שאז מידת הכתר של הכהן מתעוררת בעולם, שזו ספירת החסד, אִי אֶתְוִן כְּהֵנִי, הָא בִּקֵּר, פְּלָחוּ עֲבוּדָה דְּבִקֵּר אם אתם כהנים ואתם בחי' חסד הרי עכשיו בבוקר עבדו את עבודת הבוקר, וְכִדְרִין וַיִּזְדַּע ואז יודע יְהוָה אֶת אֲשֶׁר לוֹ מצד התפארת שהוא המקשר ביניהם שם הוי"ה ב"ה וְאֶת הַקָּדוּשׁ מפרש. אֶת אֲשֶׁר לוֹ סָתָם, דָּא לִיּוֹאִי מה שכתוב – את אשר לו, סתם ולא פירש מי הוא, זה הלויים שמצד

הגבורה. וְאֵת הַקָּדוֹשׁ, דָּא בְּהֵנָּא ואת הקדוש הם הכהנים מצד החסד שמקבלים שפע מהחכמה הנקראת קודש, בְּדִין וְהַקָּרִיב אֱלִיוֹ ואז הקריב אליו את הקדוש. וְלִית מָאן דְּאִבְחִין מְלָה, אֵלָּא בְּקָר ואין מי שיבחן וידע בין החסד לגבורה אלא הבוקר, אִי תַתְּחוּזִין לְאַשְׁתְּאַרָּא בְּסִטְר דִּינָּא, בְּקָר לֹא סָבִיל לְבוֹ, דִּהָא לֹא וּמִנִּיהּ הוּא אם אתם ראויים להשאר בצד הגבורה, החסד שהוא בוקר לא יסבול ולא יקבל עבודתכם, כי אתם מהגבורה והבוקר איננו זמן הגבורה. וְאִי תַתְּחוּזִין לְאַשְׁתְּאַרָּא בְּחֶסֶד, הָא וּמִנִּיהּ הוּא, וְתַשְׁתְּאַרִּין גְּבִיָּה, וַיִּקְבֵּל לְבוֹ ואם אתם ראויים להשאר בחסד, הרי הבוקר הוא זמן החסד ותשארו בו והוא יקבל עבודתכם.

בְּמָה. בְּקִטְרָת במה ההבחנה, בקטורת, הקטורת שבה מבררים ברורי הניצוצות מתוך הקליפות. דִּהָא קִטְרָת בָּעִי לְשׁוֹשְׁבֵינָא, לְאַתְקִטְרָא עַל יְדֵיהּ בְּכָלָא, וּלְאַתְקִטְרָא שְׁהָרִי לְהַקְטִיר קטורת צריך את השושבין שהיא המלכות כדי לקשר על ידה את כל העולמות כי זה כוחה של הקטורת לקשור כל העולמות העליונים והתחתונים זה בזה. מָאן שׁוֹשְׁבֵינָא. דָּא בְּהֵנָּא ומי הוא השושבין שעל ידו נקשרים העולמות, הוא הכהן שהוא בחסד. וּבְגִין כֶּךָּ ולכן אמר משה רבנו, וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר יִהְיֶה הוּא הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא הַטָּהוֹר שהוא לוי. תִּרְיִן דְּרִגִּין אֲנִין שתי מדרגות הן, קָדוֹשׁ. וְטָהוֹר. בִּיָּהן, קָדוֹשׁ. לִוִּי, טָהוֹר. וְעַל דָּא הַקָּדוֹשׁ בְּתִיב ולכן אמר הקדוש, שהוא הכהן, ובחר בהם ה' שהם קדושתו ועל דם צריכה העבודה להעשות.